

Előfizetési árak:

ostán vagy háshoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre. 10.— kor.
 Negyedévre. 5.— kor.
 Egy hónapra. 1.70 kor.
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÓNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
 Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felolvasó szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Nem ütnénk egyet a nemzetet is?

Debreczen, július 17.

(—s—) Talán ne csak mindig a kormányt szidnók! És épen most proponáljuk ezt, mikor ugy se szidjuk. Széll Kálmán ugyan bátran alhatik a szidástól és nem sok panasza lehet a sajtó ellen; hanem szidtuk bezzeg azelőtt és még mindig annak ize van a szánkban, még mindig azt szeretnők szidni, mivel hogy a nóta szerint is: „Nem vagyunk mi oka semminek, a rossz kormány oka mindennek!”

Annyi manapság a hirlap, mint majdnem az előfizető és valamennyi azon töri fejét, hogy járhasson leginkább kedvébe a közönségnek. Egészen Széll Kálmánig úgy találták el a közönség kedvét, hogy a kormányt szidták. De elvégre is, szereti az ember a változást, nemesak testileg, de szellemileg is. Jó eledel a sonka, de folytonosan sonkával élni nem lehet; elébb megunja, később nem veszi be az ember természetét. Épen így voltunk a kormányzidással is. A Bach-korszakban, a Schmerling-korszakban; a Pálffy-, Sennyei-korszakban, mikor t. i. megérdemelte volna, nem volt szabad szidnunk, pedig majd kifurta a szidhatnám-

ság a könyökünket; meggyült bennünk az epe, nyakig voltunk vele. És egyszer csak beköszöntött az alkotmányos hajnal. Kezdetben nem akartunk hinni a szemeinknek: hajnal-e hát ez valóban avagy a hajnalhoz hasonlító alkonyat? Lásuk, keleten pirkad-e avagy nyugaton? Mikor aztán meggyőződünk, hogy de bizony hajnal és hogy a kormány nem harap; mikor elkezdünk közelebb-közelebb keríteni, csapkodni hozzá és türte, elkezdünk csipkedni, rá ültünk a fejére, vájtuk a szemét s még akkor is csak türte: hiszen madár-ijesztő ez csupán — és hajrá! A mi epe az előző korszakokban meggyült bennünk, elkezdünk kiadogatni, elkezdünk könnyebbiteni magunkon minél jobban és annál jobban tetszett a hazafiságunk a közönségnek. A hány lap akkor megindult, kormányzidással kezdte magát bemutatni. Valóságos pályázat, verseny támadt; valóságos sportot üztünk a kiabálással, a mi kezdetben tetszett, később meg lett szokva és a nélkül nem lehetett előfizetőt fogni. Mikor aztán a tetőpontját elérte, egyszer csak beköszöntött Széll, valahogyan megbicsaklott, gixert mondott a magas C. és kezdett aláfelé hanyatlani a diapazon.

Szerencsére Ausztria segítségünkre jött és magára vonta a figyelmet; aztán jöttek a burok, most itt vannak a boxerek, észre se veszi a közönség, hogy nem cizbáljuk az egymás fülét. Közéletünkbe beállt a pangás, a parlamentben Széll mitraileux-el hadakozik, de nem öl, a magyar ipart pedig nem pártoljuk és ez nincsen helyén!

Engedelmet kérünk, de ez nincsen helyén! Folyton a magyar ipar emeléséért rajongtunk s midőn kiadatott a jelszó, hogy — pártoljuk hát! Egyszerre elhallgattunk! Azóta olyan szélesend állt be iparunk fejlesztésének terén, hogy még csak a levél se mozog, akik eddig legjobban lármáztak, eltűntek a földszinéről. A sajtónak épen az a része nem mer kukkanni, amely eddig legjobban kiabált; hazafiság az ő csigaházába húzódott vissza, mert attól fél, hogy szarvacskait ha kinyujtaná és mukkani merne az iparról, rögtön azzal a követeléssel állnánk elébe: pártoljad hát!

Könnyebb ám kiabálni, mint cselekedni! Az egész tisztelt hazafiságba belé szorult a lelkesedés. A sor tette kerülvén, a hangos sajtó, mint az egyszeri ember, aki mindent maga akart volna meg-

TÁRCZA

A debreczeni kereskedelmi iskola tanulmányi körútja.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
 Párisba és vissza.
 Irta: **Dr. Szántó Sámuel.**

VII.

(Palais Royal, a Louvre kincsei, kiállítási előkészületek, toilette-titkok, Place de la Populique, Juliusi oszlop, diákok negyede, Pantheon.)

A szomszédban van a Palais Royal, melyből egykor a nagy Richelien irányította Európa politikáját és vetette meg a hatalmas Franciaország alapját. De ugyanezen palota volt színhelye Pompadour asszony orgiáinak is és ugyancsak innét indult ki a vad tömeg a Bastille lerombolására. Ma komoly munka folyik a hajdan zajos termekben; az államtanács székhelye ez, belső udvarát pedig árubazárok, kávéházak és sörházak foglalják el; nagy, egykor híres kertje pedig a francia közönség kedvelt sétahelye.

Az épületnek nyugatfelé mintegy ki-egészítője és vele arkáddal összekötve van a Théâtre Français, melyben egykor Molière, Racine, Corneille darabjai arattak nagy sikereket és ahol a híres Talma, Rachel ragyogtatták egykoron utólrhetetlen művészetüket. Most csendes a Muzsák ezen temploma, az 1900. évi márczius hó 8-iki tűzvész belső berendezését elpusztította de külsőjén alig látszanak már a szerencsétlenség

nyomai. A Place du Théâtre Français-ból gyönyörű sugárut vezet föl egész az operáig, mely ezen páratlan szépségű Avenue tengelyébe esik.

A Louvre kincseinek megismerésére került most a sor. Ki tudna ily szűk keretben a Louvre kincseiről fogalmat nyújtani. Egy félezed fáradságos munka eredménye ez. A renaissance hatása alatt, I. Ferencz vetette meg e gyűjtemények alapját, IV. Henrik, XIII. és XIV. Lajos folytatták a munkát, de különösen gazdagítá azokat I. Napoleon, a kinek hódítványa nagy tudomány szeretettel és műizléssel párosult. Egész Európa műkincseit összeharcolá, hogy velők Párist díszítse és gazdagítsa. A múlt századok ezen többnyire rejtett kincsei, egyesítve a nagy forradalomban eltörölt kolostorok évszázados egyházi kincseivel, most állandóan a Louvreban talál- nak elhelyezést. A földszinti helyiségekben a görög-római szobrászat remekei láthatók. Vég nélküli termek nyílnak egymásba tulusulva a megmérhetetlen értékű műkincsekkel, egy-egy terem a benne elhelyezett legkiválóbb művéről nyeri elnevezését. Salle de la Pallas. Salle de Nelpomene, de la Venus, de Miló termeket, ugyszintén a gyönyörű domborművekkel díszített sarkofágok termét ritka szobrászati remekek töltik meg. De hol van még a középkori szobrászat és különösen a renaissance koré, melynek egyik legkiválóbbja a Salle de Michelangelo, melyben ezen classikus kor legnagyobb művészeinek mesterművei láthatók.

Nem térek ki a földszinten elhelyezett egyiptomi és ázsiai régiségekre, hanem

sietünk föl az emeletre a Grande-Galerie képesarnokába, melynek nagyságát jellemzi, hogy termeinek hossza egy kilométert, teszen. — Itt látjuk művész történelmi sorrendben minden kornak, minden iskolának legkiválóbb mestereit. Az olasz iskola gazdag Rafael gyűjteménye, az ó német iskola ifj. Holbein, a németalföldi Rubens, a hollandi Rembrandt, a spanyol Velasquez és Murillo képei igazán meglepi a műértőt. S mintha a művészet ezen klasszikusait versenyre szólítanák, a híres Salon carré a festészet legkiválóbb alkotásait egyesíti magában. A legelőkelőbb társaságot találjuk együtt a művészet igazi haute-crème-jét: Coreggio, Perugini, Tizian, Rembrandt, Dürer, Rafael, Murillo, Leonardo da Vinci, Clouet, Poussin, Van Dyck, Velasquez békés harmoniában férnek meg egymás mellett.

Nehéz volna kellően méltatni a francia festészet itt levő műremekeit, melyek szintén történelmi sorrendben osztályoztattak. Magunk előtt látjuk a francia festészet történelmi fejlődését; itt találjuk Teniers, Ver-net, Claude-Lorraine, Poussin, Le-Brun nálunk is ismert mesterműveit.

De lehetetlen a Louvre-nek még sok más érdekes gyűjteményeit akár csak futólag is megnézni; hetek, hónapok szakadatlan tanulmányozása is alig volna erre elegendő. Elkábultunk a sok kincs láttára és miután a próza gyomor is emberi gyarlóságunkra emlékeztetni kezdett, jó későn sietünk haza, hogy a bőjti ebédnél különféle izletes szajnai és tengeri halakkal, osztrigákkal és csigákkal csillapítsuk éhségünket. A hal étel után változatosság kedvéért tőkehalat kaptunk,

enni, inni, most a nemzetre néz és attól várja: szólj már te is!

Hja! Hamarabb kellett volna a nemzethez beszélgetni! Amióta a kormányt szidjuk és mindent tőle kívánunk, a nemzetet pedig csakis követelésre tanítjuk, azóta egy egészben új generáció növekedett fel, amely tulajdonképpen meg sem érti azt a vakmerőséget, hogy a magyar ipar pártolásáért hozzá folyamodunk. Micsoda? kérde megütődve; mi pártoljuk a magyar ipart? ... Hát a kormány mire való?

Ezzel a nemzedékkal tessék most már megértetni, hogy saját érdekében azért ő is tehet valamit és nem épen hazafias kötelessége mindent a kormányra háritani. — Hogy a haza nem neheztel meg azért, ha gyermekei is tesznek érte, de sőt nagyon kedvesen fogná venni, mint honszeretetük zálogát. Ezzel a nemzedékkal méltóztassék ezt megértetni!

Ezért kezdtem cikkelyemet e szavakkal: Talán ne csak mindig a kormányt szidnók! Hátha a nemzetet is ütnénk egyet? teszem most föl ezt a kérdést. Hiszen voltak nagy költőink, mint Berzsenyi, Garay, Kölesey, Petőfi, Vörösmarthy kik olykor a nemzet pitvarajtáját is megdöngették és szemére merészkedtek háyni bűneit. Vajjon nem találkoznának most ilyenek? Avagy nem azt kell keresnünk, hogy mi válnék egészségére a nemzetnek, hanem hogy mi tetszik neki? Hogy mi van a szája ize szerint, mivel hogy kell a prenumeráns?

mely nagyon jó lehet — a francia gymnasiumnak.

Ebéd után rögtön kocsikra ültünk, hogy a kiállítás területére juthassunk. Kormánybiztosunk, Lukács Béla ur szíves jó indulattal szerelte meg az engedélyt és ugyancsak kiváló előzékenységének köszönhetjük, hogy a megnyitás alkalmára belépő-jegyeket kaphattunk.

A Rue d'Aboukir-on át a Place de Victoire-ra jutottunk, melyet XVI. Lajos gyönyörű ércszobrára díszít, szembe vele a Banque de France ódon épülete. Innét a Rue de 4. Septembre a Bourse-terre vezet, hol a római Vespasian templom mintájára készült nagy tőzsdeépület emelkedik. Nagypénteken üzleti élet nem levén, a máskor zivajgtól visszahangzó termek most meglehetősen csendesek voltak. Utunkat folytatva, a Vendôme-terre értünk, melyen magasan emelkedik a római Traján-szobor mintájára emelt hatalmas Vendôme-oszlop, tetejében a világhódító I. Napoleon alakjával. Ezen változatos sorsu emlékoszlopon a szobrok épügy váltakoztak, mint az ország történelmi korszakai és igazán csoda, hogy a kommunisták vak dühének végleg áldozatul nem esett. Most a Champs-Élysées széles fasorain át, az Avenue de Trocadero-hoz jutottunk, hogy a készülő kiállítás ezen részét nézzük. De minél közelebb értünk a célhoz, annál lassabban haladtunk előre, a nagy embertömeg kivül ezer meg ezer kocsit, omnibus és közuti tört a kiállítás itteni főkapuja felé, a honnét ismét ezernyi teherkocsi szállította a faállványokat és egyéb utat elzáró építési anyagokat. Hiába, égott ott a munka, a kiállítást holnap, április hó 14-én minden áron meg kellett nyitni. Végre teljesen megrekedtünk, a kocsikról leszállottunk és áttörtetve a nagy ember-

Méltóztassanak elhinni, hogy a nemzet háta is viszkot már. Régen nem kapott ki. Még jól fog neki esni, ha egy kissé megtapogatjuk!

Fejérvary Géza báró jubileuma. Fejérvary Géza báró honvédelmi miniszter — mint már említettük — ez évben ünnepli katonai szolgálatának ötvenedik évfordulóját. Ezt az évfordulót a honvédelmi miniszterium tisztviselői kara is meg akarja ünnepelni s ebből az alkalomból Fejérvary minisztert nagyszabású ovációkban készülni részesíteni. A Budai Lövész-Egyesület, melynek Fejérvary tiszteletbeli főlövész-mestere, a jubileumra nagyszabású diszlovészteret rendez.

A miniszterelnök és a jegyzők. Széll Kálmán miniszterelnök ideiglenes belügyminisztersége alatt is számos jelét adta a jegyzői kar iránti érdeklődésének. Ő teljesítette a jegyzők ama kívánságát, hogy a jegyzői állás nagyobb kvalifikációhoz köthessék. Ő létesítette a közigazgatási tanfolyamot, úgy hogy ezután a jegyzők oklevele országos érvényű lesz, előléptetésük pedig lehetővé van téve. A jegyzői kar ezért hálaival is van eltelve Széll Kálmán iránt, a minnek a győrvármegyei jegyzői egyület 25 éves jubileuma alkalmából a miniszterelnökhöz intézett táviratában kifejezést is adott. A kormányelnök a következő szavakban köszönte meg a jegyzők figyelmét:

A győrvármegyei községi és körjegyzők üdvözlöte és ragaszkodási kifejezését örömmel vettem és nagyon köszönöm.

A jegyzői kar sorsa és érdeke, melyet a közigazgatás nagy kérdéseivel szorosán összeforrt tartok, szívesen fekszik és ezen érdekek gondozását már a szempontból is fontos feladatommak tekintem.

Széll m. k.

tömegben, juthattunk a kiállítási kapuhoz. Olyan érzés fogott el bennünket, mint aki alkalmatlan időben érkezik idegen házhöz. Óriási sürgés-forgás, minden készületlen, ezer meg ezer kéz dolgozik, hogy vagy az el nem készült toiletté hiányát takarja, vagy művészi kézzel ideiglenes ruházatba öltöztesse. Nem kellems ily toiletté-titkokat ellesni és bizony rosszul esett a szemnek, látva a készülő épületek fabordait, melyeket szobrászok, díszítők igyekeztek némileg elfogadható öltözetbe burkolni.

Két ezred katona ott seperte, kavicsolta az utakat, és mi térdig gázoltunk homokban, kavicsban ott, hol másnap az elnöknek haladnia kellett.

Az Avenue Rappon, hol a magyar kiállítás kormánybiztosága lakott, átszeltük a Szajna félkör alakú hajlását és így rövid úton jutottunk a kiállítás másik részébe, hol a Szajna mentén a festői Rue des Nations húzódik, melyen az egyes nemzetek pavillonjait öltöztették díszbe a holnap napra.

Április hó 14-én, szombaton reggel a város keleti és délkeleti részeit jártuk be. A Boul. St.-Martin gyönyörű díszkapujától, (hasonpárja a St.-Denisi kapunak), keletre a Place de la République-re jutottunk, melyet az 1883-ban emelt hatalmas Statue de la République díszít. Magas gömbölyű talpazaton, melynek kiugró részén három allegorikus alak, a köztársaság három jelszavát — egyenlőség, testvériség, szabadság — jelképezi, emelkedik a hatalmas 9:5 mtr. magasságú ércszobor, egyik kezével pajzsra támaszkodik, másik fölfelé emelt kezében olajágot tart. Az alsó szélesebb talpazaton, melyet köröskörül féldomborművek — a köztársaság történelméből vett jelenetek — díszítenek, elől hatalmas oroszlán, mellette nagy szavazó urna látható,

Közérdek — önérdék.

Debreczen, július 17.

Nem mai keletük az érdekellentétek az agráriusok és merkantilizták között, de ezek a mesterségesen fejlesztett érdekellentétek soha sem domborodtak ki oly feltűnően, mint most, az egymással hadilábon álló közigazdasági tényezők által beadott kisebb-nagyobb terjedelmű emlékiratokban, az új osztrák-magyar vámtarifá ügyében.

Kritikát írni az egyes dolgozatokról, avagy állást foglalni egyik, vagy másik irány mellett, a mikor az eszmék még egyáltalán tisztázva nincsenek, szerintünk időelőtti. A szélsőségek eléggé kirívók: a közérdeket hangsúlyozza valamennyi, hogy annál biztosabban elérje az önérdék kielégítését.

A legmerészebbek ebben az irányban az „Omge“ által képviselt agráriusok — értsd ezek alatt a latifundiumok urait. Utalással arra, hogy agrikulturnállam vagyunk, a mezőgazdaság érdekében olyan vámpolitikai inaugurálását követelik, még pedig minden stabilitás nélkül, mely végeredményében inkább kárára, mint hasznára volna az országnak.

Mereven ellensik az őrlési forgalom visszaállítását, mintha ezzel biztosítanák maguknak a búzának magas árát és figyelembe nem veszik az ipari gyarapításának és erősítésének szükségét és az erre szolgáló eszközöket, ezzel mintegy dokumentálva azt, hogy az ilyen dolgok messze tulesnek ismeretes szük látóköriükön.

A kereskedők felterjesztésében az őszinteség hiányát konstatáltuk. Azonban helyeselhetjük, hogy az ország kereskedelmi érdekeinek összhangzásban kell állania a mezőgazdaság érdekeivel és hogy elvetendő minden kísérlet, bármely oldalról jöjjön,

a néphatalom és népfenség jelzéseül. Mily ingatag ez a hatalom, arról a francia történelem számos lapja tehetne tanubizonyosságot.

A keleti boulevardoknak egész más a jellegük, nincs meg az az élénksége, sem az a közönsége. A Place de Bastille hoz jutottunk, melyen a 47 méter magasságú Colonne de Juillet (júliusi oszlop) emelkedik. Fehér márványalakra helyezett négyszögletes alapzaton nyugszik, melyre bronz medallionok erősítvők. Az 1789. július hó 14-én a Bastille ostrománál és 1830. júliusi forradalomban elesettek emlékét őriz ezen oszlop melynek csúcsán a Szabadság Geniusa lebeg, egyik kezében a kultura faklyája terjeszti a világosságot, másik kezében szétört bilincsek jelzik, hogy e helyen törté szét a francia nép utolsó bilincseit.

A kövezen láthatók a volt erődítmény csillagalaku formái. Vak gyűlölettel viseltett a nép az önkényuralom ezen eszköze iránt. Félkerekű tornyának mélyen a föld alá vájt börtöneiben nem közönséges gonosztevők sínylettek, hanem a vallás és gondolatszabadságnak sok nemes alakja, kik az ellentmondást nem tűrő XIV. Lajos akaratával vagy XV-ik Lajos udvarának léhaságaival szembeszállani merészelték. Az oszlop alján levő oroszlán a nép erejét jelzi, mely a zsarnokságot megtörte, a tetejében levő Genius pedig hirdeti, hogy az ujkor fölvilágosodottsága nem tűr többé bilincseket.

E nép emlékművekben gyönyörködve, elsodálkodik az idegen a francziák rendkívüli műizlésén, melylyel szép tereiket rendezni és művészi alkotású szobrokkal és emlékművekkel díszíteni tudják.

A Boul. Henri IV-on és Szajna hidján át, most a balpart legérdekesebb részébe, a

mely ellentétek felidézésére irányul. A kereskedők a mérsékelt hidvámok hívei és aztán hol a mezőgazdaság, hol pedig az ipar érdekeit kívánják kielégíteni.

Az iparosok érdekeiért az „Országos Iparegyesület“ emlékirata száll síkra. Őszintén tárja fel a helyzetet és éles bonezkés alá veszi nevezetesen az agráriusok vámpolitikáját. Ellentétben az agráriusokkal, azt hangoztatja, hogy Magyarországnak a versenyt a délkeletről jövő gabonával, nem a belföldön, hanem a külföldön kell felvennie és hogy az áralakulás nem az országba behozott idegen gabonától függ, hanem igenis ama fölöslegtől, melyet termelésünk-ből külföldre kell szállítanunk. Utal arra, hogy Ausztria nem képes az ország ipari fölöslegét felvenni, mert majdnem minden iparágban erősebb nálunk. Iparunk a vámkülföldre van utalva! A kivitel lehetőségét szerződés útján kívánja biztosítani, nehogy válságos helyzetbe jusson iparunk nagy része — és a szerződéses vámpolitika arra törekedjék, hogy minél több állammal hosszú időre szóló szerződésünk legyen.

Az „Országos Iparegyesület“ és ebben egyezik a „Pesti Lloyd-társaság“-gal, az őrlési forgalom visszaállítását is követeli (az őrlési forgalom, ezt Rubinek, az Omge titkára is beismerte, nem volt hatással a gabonaárak alakulására) és hozzáteszi, hogy az agráriusok a szerződő államoktól minél alacsonyabb vámot követelnek, lisztre ellenben a magasabb vámot nem ellenzik, mintha az ilyen magasabb vámost malmaink elviselhetnék.

Nagy feladat vár azokra, a kiknek feladatuk a három emlékiratból kihámozni azt, mit az ország, nem pedig egyesek szeparatistikus érdeke megkíván.

Ha szenvedett Magyarország az eddig követett vámpolitika következtében, akkor

Quartier Latin-be — az iskolák negyedébe — jutottunk. A modern építkezés, az utcarendezések — sajnos — itt is letörölték ezen legrégebb városrész patináját, csak a regényekben és művészi lelkében él még annak költészete. Csak az igazi párisi tudja az iskolák ezen városának, a művészet tanyájának most már csak egyik másik zug-utcájába vonult eredetiségét fölitalni.

Fölfelé vezet most már az ut és annak legmagasabb pontján emelkedik Páris egyik legmonumentálisabb középülete, a Pantheon, melynek homlokzatán e büszke fölírás: Au grands Hommes La Patrie Reconnaissante. Hatalmas korintusi oszlopszat fölött magas homlokzat, melynek mezejét gyönyörű dombormű tölti be. A Történelem és Szabadság geniusai, kiknek Franciaország nyújtja a pálmakoszorút. Az épület fölött oszlopokon nyugszik a római szt. Péter templomához hasonló kupola, a honnét páratlan kilátás nyílik az alatta elterülő város épülettegerére. Két gyönyörű márványcsoport foglal helyet az oszlopcsarnok két oldalán (szt. Genoveva és Chlodvig életéből), a honnét három magas bronzajtó vezet a templom belséjébe. Korintusi oszlopok választják el a keresztalakban vonuló hajókat, melyek a freskókkal díszített hatalmas kupola alatt egyesülnek.

A falakat a francia történelemből és szt. Genoveva (Páris védőszentjének) életéből merített festmények borítják, az oszlopok között pedig szentek szobrai helyezkednek el. De bármily impozáns is e hely, bántó annak belső ridegsége, az ember szinte érzi, hogy abból még sok minden hiányzik és különösen nem felel meg azon várakozásának, melyet a Pantheon nevéhez fűz.

A templom alatt sirbolt van, melyben

kétszeres éberséggel kell most arra törekednünk, hogy ne egyoldalulag ítéltessek meg a helyzet és hogy ne olyan vámpolitikai irány jusson érvényre, mely csak magánérdekeknek felelhet meg, kárára a közérdekeknek.

Érett megfontolással összeegyeztethető a legellentétebb áramlatok is, de csak akkor, ha befolyásolásnak tért nem nyitunk és alkalmat nem adunk.

v.

A párbajhős.

Frucci Alego biztosítási hivatalnok, háztulajdonos és egy szépséges szép asszonyka boldog férje volt Bolognában. Frucci fel tudta fogni az Ég e kitüntető ajándékainak értékét s majd hogy nem tökéletes boldognak is vallotta magát. Boldogsága ugyanis azért nem volt teljes, mert a csinos asszonykának volt egy különös szeszélye, ez a szeszély pedig abban nyilvánult, hogy rajongott a lovagias tettekért, a párbajhősöket félisteneknek tekintette s örökké duzzogott az urára azért, mert eddigelé még egy karczolás és vér nélküli párbajocskája sem volt.

Frucci ur ugyanis irtózott minden olyastól, a mi a testi épséget távolról is veszélyeztetné s így nem nehéz elképzelni, hogy a szeszélyes asszonyka s a könyvelemeszerető Frucci között e nézetük kölcsönös egymásra kapacizálása alkalmával az előbbi részéről számtalan-szor pityergéssel végződött.

Egy ilyen családi perpatvar után, mikor Frucci ur vette a kalapját s valamelyik kávéházba ment szórakozást keresni, Rikardó Merich nevű régi jó barátjával találkozott.

Rikardó agglegény volt, s mint ilyen, nem kis tapasztalatokat gyűjtött az asszonyok körül.

Szegény Frucci elpanaszolta barátjának a keservét.

— Hát provokálj valakit s verekedj meg vele! — mondta Rikardó.

Voltaire, Rousseau koporsóit találjuk, földi maradványait a változó kor szelleme már régen eltávolította. Az ismertebb nevek közül ott nyugosznak Souffler, a Pantheon tervezője, Hugó Viktor és az 1894-ben megvilágitott köztársasági elnök, Carnot hamvai. Mielőtt a szép magaslatról lejtöttünk, még megnéztük a szomszédos St. Etienne du Mont Páris egyik legrégebb, de talán legdiszesebb templomát. A domb körül és lejtőin vannak Páris leghírnevesebb főiskolái. Az Ecôle Polytechnique, az Ecôle de droit (jogi főiskola), a Richelieu alapította Sorbonne, közelében a Collège de France, melyet 1529-ben a paduai egyetem mintájára I. Ferencz alapított. Ez a legelső tudományos egyeteme Franciaországnak, mely szellemével a Sorbonne egyoldalú vállalásos irányának ellentéte. Közélemben a Lycée St. Louis és Lycée Louis le Grand Páris legelölkelőbb főiskolái és az Ecôle de Médecine.

Itt, az iskolák városában foglal helyet a legérdekesebb muzeum is, a Musée de Clugny. Ez nevét a hasonló nevű apátságtól nyerte, mely a régi épületet a renaissance virágzó korában elfoglalván, emelteté a mostani gyönyörű, de kissé bizarr külsejű palotát. Valamikor római császárok székeltek itt, a fürdők (thermák) még most is láthatók, ma a leggazdagabb muzeumok egyike, különösen a kultur-történelmi és iparművészeti szempontból. Igen érdekesek falénza gyűjteményei, faragászati, butor és ötvös munkái, egyházi és bibliai vonatkozású műkincsei, különlegessége a világ minden részének és korának lábbeli gyűjteménye is.

(Folyt. köv.)

— Nem bolondultam meg, — válaszolt gyáván Frucci — hogy összevagdaltam?

— Ugyan, s ha egyik füledet egy kissé megkarczolná is? . . .

— Hja nekem minden részem egyformán kedves.

— Hát mit akarsz tenni? — kérde Rikardó.

— Hát gondolj ki valamit.

Rikardó két perczig gondolkodott, mialatt poharának tartalmát felhajtotta.

— Nekem volna egy eszmém, — mondá.

— Nos?

— Hát te egyáltalában nem akarsz megverekedni?

— Semmi esetre sem.

— S mégis azt akarod, hogy a feleséged megváltoztassa rólad a nézetét?

— Természetesen.

— Figyelj hát ide? Egyszerű az egész. Valamelyik lap „Nyílt-terében“ nyilvánosan legazemberezel valakit s párbajképtelenné nyilvánítod, mert vonakodott néked valami nem létező sértésért elégtételt adni.

— De hisz akkor az a valaki fog engem ezért a hazugságért felelősségre vonni, — jegyzé meg aggodalmasan Frucci ur.

— Tökfílkó! Hisz az a valaki sem fog igazában létezni. Majd csak valami költött nevű, nem létező embert fogsz sértetgni. Érted?

— Teljesen. Bölcs férfiú vagy. Tehát . . .

— Tehát egy nyílttéri közlemény . . .

— Költött névvel.

— Igen. Például Lucco Pietro . . .

— Vagy Silvio Barbasó. Ez jó lesz, ez olyan impozánsan is hangzik.

— Helyes.

— Tehát Silvio Barbasó.

Harmadnap a gyönyörűséges asszonyka boldogan borult a Frucci ur nyakába s háromszor is elmondta egymásután: „Óh milyen büszke is vagyok rád!“

Azt hiszem, mondanom sem kell, hogy ez a fentemlített nyílttéri közlemény hatása volt.

Másnap két feketébe öltözött idegen jelent meg Frucci lakásán.

Mint Silvio Barbasó ismert vívómester segédei mutatták be magukat.

Frucci urral egyet fordult a világ.

— Hajlandó az ur elégtételt adni? — kérdik ünnepélyes hangon az idegenek.

— De uraim, hisz az nem lehet — hebegé a megszorult Frucci — okvetlenül tévedésnek kell lenni a dologban.

— Tehát nem hajlandó segédeit megnevezni.

— De uraim. . .

— Ugy? Ön elég vakmerő volt sértetgni, — mondta az egyik — s most elégtételt adni gyáva volna?

Frucci ur felsolni akart, mikor a másik szobából gyöngye neszt hallott, a felesége volt ott, s bizonyosan hallja is a beszélgetést. Egyszerre felébredt benne a férfiaság s elfogadta a kihívást.

Mikor a két szalonkabátos ur elment, leült az egyik székre és bután bámult maga elé.

Hát azért rémlott előttem olyan ismerősnek az a költött név — mondogatta magában — mert egy ismert vívómester neve!

Kábultságából a felesége ölelő karjai ébresztették életre, a ki boldogan borult a Frucci ur. . . stb. (lásd mint fentebb.)

Megverekedtek.

Rikardó volt a Frucci egyik segédje Belediktált Frucci urba a párbaj hajnalán nagy mennyiségű alkohol tartalmu nedvet s következőképp Frucci ur rémitő bátorságra tett is szert s úgy vagdalkozott, mintha legalább is egy század katonaság ellen kellene síkra szállnia s feltehető is, hogy egy se maradt volna

épen közülök; csupán annak az egynek, az ellenfelének nem tudott ártani. A mikor aztán a vivómester megvágta az embervérre szomjuhozó Frucci ur balfülét, dühbe borult s oly hatalmas vágást mért ellenfelére, mely egy ökröt is bizonyára kettészelt volna, s bár a vivómesternek sikerült hirtelen szökéssel a kard utjából kitérni, egy meglehetősen mély vágást nem kerülhetett ki.

A segédek közbevetették magukat. Silvio Barbasó, a híres mester négy hónapig őrizte az ágyat. Frucci ur előtt meg tisztességtudóan térnek ki az utcán járókelők és utána nézve suttojják:

„Ez az a félelmetes párbajhős!”

A szépséges szép asszony pedig boldog.

Vadászi Nándor.

A moszkvai kegyencznő.

— Egy nagyváradai leány regénye. —

— július 17.

Szép fiatal magyar leányok csináltak már hasonló karriert a világban, mint Belme Erzsébet, a nagyváradai szegény leány, aki Moszkvában az arisztokrácia gyémántjaiból fényes palotát vett és még fényesebb orfeumot tart fenn.

Belme Erzsébet karrierjét ezen kis regényes történetben beszéljük most a szülővárosában otthon, Nagyváradon:

Ezelőtt 8—10 esztendővel Nagyváradon sokan ismerték a szép Belme Erzsit.

Királynői termete, buja fekete szemöldökei alól messze kilángoló hatalmas szeméi babonás hatással voltak arra, aki rajta feledte tekintetét. Olyan szép lány volt, hogy amint mondták, az Uristen csak jó kedvében teremthette. És a szép Belme Erzsébet egyszerre csak eltűnt.

Egy ideig Budapesten, azután Bécsben lakott s itt egy daltársulatnál működött, mint magyar énekesnő és táncosnő.

Egy decemberi estén — mint egyik levelében írja — a daltársulat kellékes hirtelen rosszul lett, hazavitték a lakására és Belme Erzsi elment utána ápolására.

Rendkívül jólesett a 60 éves öreg — elzüllött — szolgának ez a gyöngédség s az ágya mellett hűségesen virrasztó Belme Erzsébetnek elmesélte az egész élettörténetét, részletesen ismertette azt az időt, amikor nagy ur volt s hamarosan átsiklott a nyomoruságban áttengtetett esztendő felett. Azután egy kis gyűrűt adott át neki:

— Látja, ennek a gyűrűnek igen kicsi az értéke, de az a tulajdonsága, hogy ez még minden nőnek, aki viselte, szerencsét hozott. Fogadja el tőlem és legyen a talizmánja.

Az öreg ezzel kiszenvedett. Belme Erzsi pedig eltette a kis gyűrűt talizmánának. És az is lett a kis gyűrű.

Alig egy hónappal az öreg szolga halála után, kiment Belme Erzsi Oroszországba. Egy moszkvai daltársulathoz szegődött.

Nagy ünnepek voltak akkor ott, a régi csárok büszke városában s ott időzött az udvar is.

És egy nagyhercegnek — a neve nincs a levelben — megtetszett a magyar énekesnő. Ettől kezdve mesés drága toilletben járt Belme Erzsi. Olyan négyes fogaton járt, amilyennek a párja akkor alig akad Moszkvában s mikor estéinkint kikocsizott, rendszerint maga hajtotta a négy fekete orosz trappert.

Akkor kapta a „moszkvai kegyencznő” nevet és igen nagy tiszteletben részesült az egész orosz arisztokrata fiatalság részéről, mert híre járt, hogy a nagyherceg el is veszi.

De hát a nagyhercegek terveznek és a csárok végeznek. A kegyencznő gavallérját „megrongált egészségi állapota helyreállítása végett” hosszabb időre utazni küldötték. El is ment. Belme Erzsi pedig a pénzével vállalkozásba fogott. Kibérelte a Petrovszki-parkban levő palotát és orfeumi mulatót rendezett ott be. S állítólag Moszkva

magyar hölgy-kegyence titkos levelezéseket folytat nagyváradai szép szegény lányokkal, akiket magához csábít.

A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, július 16.

Peking és Tiencsin körül nagy mézszárlás folyik. A boxer-lázadás óriási mérveket öltött és most már semmi kétség sem lehet az iránt, hogy a forradalom emberei urai a kínai helyzetnek. Tuan herceg, a bitorló lázadóvezér csapatai diadalmaskodnak mindenütt és öldöklő munkájukban nem tartóztatja fel őket senki. Diadalt aratnak diadalra, hatalmukba kerítenek minden ellenfelet és ártalmatlanná tesznek mindenkit, ki utjokat állani merészeli. Az idegenek pártfogója, az ellenforradalom vezére, King herceg a Tuan herceg csapataival Pekingben vívott harcában eltűnt. Ebben a pusztító vérengzésben egytől-egyig elesett minden Pekingben még életben volt európai, kiknek szenvedései igazán borzasztók lehetnek.

Tiencsin körül szintén nagy háborúság folyik változó szerencsével. Hol a kínaiak vannak fölül, hol a szövetséges csapatok tudnak némi eredményt elérni, melyet azonban leront a kínaiak újabb vakmerő támadása. Egyébként most már Kinában nemcsak az idegeneket öldöklök, hanem a benszülött keresztényeket is. Így Hupei és Honan tartományokban — mint tegnapi táviratunkban már jeleztük — nem kevesebb, mint húszezer keresztény kínait öltek meg a boxerek a legiszonyabb kinzással.

A lázadás ily óriási elterjedése világosan mutatja, hogy a kínai hatóságok erre nagyon el voltak készülve és hathatós támogatásban részesítették a boxereket. Magának Li-Hung-Csangnak szereplése is csak most tűnik ki igazi világításban. Ez a ravasz diplomata addig-addig biztatta az európai hatalmakat a rend fentartásával, míg az anarchia elérte a tetőpontját. Most ő maga küld ötvenezer embert Pekingbe, hol azok persze a boxerek mellé fognak szegődni; ő maga is most már jónak látja Pekingbe sietni, mert hiszen az európaiakat már elég ideje huzta az orruknál fogva.

Az európai hatalmak konzertje pedig gyönyörködik ebben az iszonyu látványosságban és még mindig váltig erősíti, hogy az egyetértés zavartalan; köztük dühöng a béke, a lemészárolt európaiaknak pedig bizonyára nagy elégtételül szolgál, hogy Kína földarabolását egy hatalom sem óhajtja. Hiszen nem is ez kellene, hanem a lázítók és gyilkosok földarabolása. Ez imponálna minden hangzatos frázis és üres fenyegetés helyett.

Piros rózsza.

— Mese. —

Piros rózsza, nyíló rózsza,
Árad szét az illat róla. . .
Kacérkodik a lepkével,
Terjed híre szerte-széjjel. . .

Terjed híre szerte-széjjel,
Kacérkodik a lepkével. . .
Fehér rózsza úgy intette,
Piros rózsza fel se vette! . . .

Piros rózsza, hervadt rózsza,
Illat, kellem elszáll róla. . .
Most a lepke rá se nézett,
Piros rózsza semmivé lett.

(Csenger.)

Baka Elek.

HIREK.

— **Kitüntetett alapvizsgázók.** A debreczeni ev. ref. jogakadémián az 1899/900. tanév folyamán kitüntetéssel képesítették: Az első alapvizsgán: Benkő Géza, Békési Jenő, Rácz Lajos, Szódy Mihály. A második alapvizsgán: Bajesy Imre, Balogh Géza, Bánffy József, Benkő Géza, Borus Béla, Keresztes Ede, Spitz Lipót, Szobonya Béla, Váró Géza. Jogtudományi és államtudományi államvizsgálaton az 1899—900. tanév folyamán ezen jogakadémián kitüntetéssel senki nem képesítettetett.

— **Tiszti- és legénységi lóverseny Diószegen.** A m. kir. 4 ik honvéd lovas dandár: 2., 5. és 9-ik, továbbá a 3-ik honvéd huszárezred és a 7-ik számú lovaglő-üteg-osztály II. ütege, Bihar Diószegen, 1900. évi július 19-én, Ó. cs. és kir. Fensége József főherceg ur magas jelenlétében tiszti és legénységi lóversenyt rendez. A verseny kezdete d. u. 2 óra 30 perczkor. A verseny-pálya közvetlenül a vasuti állomás mellett van, tehát kocsis nem szükséges. Nagyváradról 19-én d. u. 12 óra 50 perczkor a közönség kényelmére különvonat indul (rendes menet-jegy árakkal.) — Programmok a helyszínen kaphatók.

A versenybíróóság a következőkből áll: Elnökség: Csáford és jobbaházi Bolla Kálmán cs. és kir. kamarás, altábornagy Önmga. Klobucár Vilmos altábornagy, lovassági felügyelő ur Önmga. Bonyhádi Perczel József tábornok, cs. és kir. kamarás. Br. Zech Arnold, tábornok. Fajta József, tábornok. Br. Taxis József ezredes, dandárparancsnok. Skrinjár Mátyás, ezredes. Biróság: Bartuska Miksa, Mariantsik Armin, Lösch József. Csicsery Géza alezredes ezredparancsnok és Macelariu János főhadnagy, ütegparancsnok. Pályafelügyelők: Gergely, Malatinszky, Ibl, Tantossy, Salamon, Koós, Szegfy, Hauer századosok, Kallivoda, Szlávay, Halasy és Szikszay főhadnagyok. Pályorvosok: dr. Endre, dr. Kopár, dr. Tomsitz és dr. Gurdélyi ezredorvosok. Indító: Csicsery Orosz György százados. Mázsaló: Kerekrethy, hadnagy. A debreczeni 2. honvédhuszárezred tisztikarából a versenyekben részt vesznek: báró Nagy Gyula főhadnagy, Szemere Kálmán százados, Prónay Sándor főhadnagy, Antal Miklós főhadnagy, gróf Waldeck Frigyes tiszth., Markovits István hadnagy, Buzás Elek hadnagy. Nagy Miklós százados, Noszlopy Emil százados, Jászay Miklós hadnagy, Segesváry Odón főhadnagy, Bay Bertalan főhadnagy, Jármy Elemér százados, Kubinyi György százados, Gyulassy Gyula százados, gróf Csáky Kálmán főhadnagy, Kacskovics Dezső hadnagy, Klobusitzky Andor főhadnagy, Orley Béla hadnagy, Cseresznyés Zoltán főhadnagy, Ujfalussy Gábor hadnagy, Halosy Tibor főhadnagy, Benkő Sándor főhadnagy, Flohr János százados, Bánó Lehel hadnagy. A versenydíjakat a 4 ezred tisztikara adta, ezenkívül a tábornokok is adtak díjakat A versenydíjak ezreket érnek.

— **Öngyilkos joghallgató.** Medve Miklós, ki két hét előtt, azért, mert hozzátartozói nem akarták engedni, hogy elvegye a debreczeni szintársulat egyik kedves nőtagját, Budapesten, szüleinek lakásán, fobelötte magát, mint értesülünk, a javulás útján van. A golyó — mint annak idején megirtuk — nem hatolt be az agyba, hanem a koponyacsontban megakadva, utját lefelé vette s az alkapoos-csontban állapotott meg. A golyót még ezideig nem vették ki s egyelőre — mig teljesen fel nem épül, nem is kísérik meg, csak felépülése után, ha a golyó ottléte fájdalmat okozna, kísérik meg a golyó eltávolítását. Az öngyilkosság előzményeiről még azt említhetjük meg, hogy hozzátartozói minden eszközt felhasználtak, hogy Medve Miklóst a leánytól elválasszák. A

fiatal ember, kitől minden segínyt megvon-
tak — már régebben nem érintkezett szülei-
vel. Hozzátartozói tudták, hogy fiuk még
most is hűen ragasszik a leányhoz s hogy
naponként érintkezik vele. Rendőri beavat-
kozással akarták a leánytól eltávolítani. Két
detektív napokig kereste a fiut, míg végre
az öngyilkosság napján délután az Oktogon-
téren megtalálták, — sétált a leány társasá-
gába. A két detektív az utcán letartóztatta
s szüleinek lakására vitte. Ekkor volt az a
heves jelenet közte és hozzátartozói között,
minek az a szomorú vége lett, hogy a sze-
rencsétlen fiatal ember öngyilkosságot köve-
tett el.

— Az ipartestületi hitelszövetkezet
már beköltözött az új városi bérházban
(Simonffy-utca 1. szám) lévő helyiségbe s
ott folyó július 17-ik napján megkezdte mű-
ködését. Ekkor lesz az első befizetési nap,
de a befizetési kötelezettség július 1-től szá-
míttatik. A befizetések ezután minden ked-
den és pénteken délután 4—6 óráig fogad-
tatnak el, valamint a kölcsönkérvények is;
ugyanekkor történnek az új beiratkozások.
Egyéb tudnivalókról az érdeklődők felvilá-
gosítást a szövetkezet helyiségében a hiva-
talos órák alatt nyerhetnek.

— Gyermekekrablás Hajdu-Szoboszlón.
Pircsi Julianna szoboszlói lakos azt a pa-
naszt tette a rendőrségnél, hogy 8 éves kis
leánya, Pircsi Margit, folyó hó 2-án a Vén-
kert előtti gyepről, ahol libákat őrzött, nyom-
talanul eltűnt. A nyomozat kiderítette, hogy
a kis Pircsi Margitot egy középkorú, barna,
ismeretlen ember felvette egy ekhós szekérre,
azzal biztatván, hogy elviszi magához pesz-
trának. A gyermek azóta oda van, anélkül,
hogy holléte kipuhatolható volna. Pircsi
Margit gesztenyeszín hajú, kék szemű, barna
arcu, korához képest közepetermetű leánya.
Eltűnésekor fehér ujjast, fehér kendőt és
egy ócska, zöld, szőrszoknyát viselt. A gyer-
mekekrablót nyomozzák.

— A tegnapi véres kardpárbaj sze-
replői: Zubovics Fedor báró huszárkapitány
és Rakóczy István nógrádmegyei főszolga-
bíró állapota igen súlyos. Rakóczyt a pár-
baj után Vácra szállították, hol mellén,
fején és jobb hónaljában kapott veszedel-
mes sebeivel fekszik. Az éjszaka erős se-
b-láz gyötörte, a mely azonban reggelre csillapo-
dott. Zubovics állapota, a ki a bal mellén, jobb
fülén, jobbkeze kisujján sebesült meg, azon-
kívül balkarján az összes ütőereket átvágták,
sokkal aggasztóbb. Az orvosok azt hitték,
amputálni kell a kapitány karját, azonban
ma nem látták annak szükségességét. Zu-
bovicsot tegnap délelőtt a kórház sebészeti
osztályából a műtő terembe vitték, hol Bo-
ross Ernő dr., a kiváló sebész, Horovitz dr.
és Hofbauer dr. orvosok asszisztenciájával
megoperálta a kapitány balkarját. Az ope-
ráció kitűnően sikerült s utána Zubovics
megkönnyebbült. Zubovics Fedort ma dél-
előtti számos barátja meglátogatta s kér-
dezősködött a beteg hogyléte felől.

— A gyenge nő. Megtörtélt alkottu, mérges
tekintetű asszonyság kopogtat be Erdélyi fogal-
mazóhoz, kinek nyomában reszketően alázatos
férj lépked.

Az asszony szapora nyelveléssel adja
elő baját, melynek labirintusából végre is ki-
derül, hogy az asszonynak férje ellen van
panasza, aki őt keményen ellátta egy darab
fával.

A jószívű fogalmazó odaszól a hallgató
férjnek:

— Ugyan már hogy lehet megverni egy
gyenge nőt?

— Gyenge? — förmedt fel a férj. — Pró-
báljon csak megbirkózni vele a fogalmazó ur,
majd megtudja akkor! . . .

— Világítás a Homok-kertben. A
Homokkert városunknak ma már egy külön

kis része, — egy kis falu, körülbelül 2000
lakossal. A homokkerti lakosoknak régi hő
vágyuk volt, hogy utcáik világítva legyenek.
Ez megtörtént. A lakosok felállítottak 13
lámpát, felszerelték s legközelebb már estén-
kint kivilágítják utcáikat.

— Házzentelés Hajdu-Szoboszlón.
A Hajdumegyei Takarékpénztár részvény-
társaság tegnap tartotta új palotájának fel-
avatását, mely alkalommal a vidéki fiók-
telepek intézősége is teljes számmal megje-
lent Hajdu-Szoboszlón. Délelőtt 10 órakor
az intézet új palotájában levő diszteremben
rendkívüli közgyűlés tartott Adler Samu
vezérigazgató elnöklése alatt, melyen a rész-
vényesek nagy számmal voltak képviselve.
Tudomásul vétetett az igazgatóság jelentése
az intézeti palota építéséről, egyszersmind
számos adomány tételét az intézet részéről
különböző közművelődési és jótékony cé-
lokra. Így nevezetesen 2000 korona egy
Hajdu-Szoboszlón létesítendő árvaház alap-
jához, 400—400 korona a helybeli két ol-
vasókönyvtár, 200 korona az Erdélyi Magyar
Közm. Egyletnek, 200 korona a tüdőbetegek
szanatóriumának, 200 korona kabai, szováthi
és püspök-ladányi jótékonyági célokra
stb. Padrah Sándor kir. közjegyző részvé-
nyes indítványára az igazgatóságnak, vá-
lasztmányának és Adler Samu vezérigazgató-
nak a közgyűlés az építkezés vezetése körül
kifejtett buzgó működéséért elismerést sza-
vazott. Déli 1 órakor a Pavillon-vendéglő
nagytermében 100 terítékű fényes bankett
volt, melyen résztvett az intézet helybeli
és vidéki igazgatósága teljes számmal, to-
vábbá Hajdu-Szoboszló város tanácsa, a hely-
beli egyházak lelkészei, a kir. járás bíróság
és kir. adóhivatal tisztviselői kara, a kir.
közjegyzőség és posta, valamint számos
részvényes és meghívott vendég. A díkezők
sorát Adler vezérigazgató nyitotta meg. —
Szoboszlón szebb felköszöntők hangzottak el
ezután, melyek között különösebben kiváltak
a Dávidházy János kabai ev. ref. esperes-
lelkész, Jakucs Sándor szováthi ev. ref. lel-
kész, Kovács Gyula polgármester, Hetey
Ignác tiszti-ügyész, Kalocsay Gusztáv rom.
kath. lelkész, Alexy Sándor gyógyszerész,
Fehér Gábor lapszerkesztő és Körner Béla
kereskedő díkezői.

— Miért nagy a Bazilika? Budapestre utazott
egy falusi tanító a „privátnövényekével”, gazdag
szülők gyermekével. Maga is először jár a fő-
városban, de azért adja a tapasztaltat és fölöttes
hangon és mozdulattal, sorra mutogat a lurkón-
nak minden látnivalót. A Bazilika elé vetődnek
és a gyerek eltátja a száját nagy csodálkoz-
tában:

— Juj, milyen magas!

A tanító ur feltolja orra nyergére az óku-
lárét és pedagógusi nyomatókkal jegyzi meg:

— Hja fiam, de csak az ilyen nagy me-
legben . . . a tágulás törvényei értelmében.

— Szövetkezeti tanfolyam megnyi-
tása. A földművelésügyi miniszterium anyagi
támogatásával, a Hangya és az Országos
Központi Hitelszövetkezett közbejöttével
rendezett szövetkezeti tanfolyam ma vette
kezdését. Az O. M. G. E. nagytermében
gyűlt össze a 32 vidéki résztvevő, kikhez a
Magyar Gazdaszövetség, az O. M. G. E.
s más fővárosi testületeknek az ügy iránt
érdeklődő tisztviselői és tagjai esatlakoz-
tak. Pontban féltizkor Ivánka Oszkár orsz.
képviselő szép beszéd kíséretében megnyitotta
a kurzust, utána Balogh Elemér, a Hangya
vezérigazgatója, mint a tanfolyam egyik elő-
adója, fejtegette nagy hatással a szövetkezeti
eszmék fontosságát s a tanfolyam jelentő-
ségét. Ezután kezdetét vette a szakelőadás,
mely délelőttönként a fogyasztási szövetke-
zetek gyakorlati teendőit, délutánonként pedig
a hitelszövetkezeti teendőit fogja felölelni.

x Carmellini, kinek rendkívül ügyes
bűvészeti mutatványai általános tetszésben
részesültek, holnap, szordán és holnapután
csütörtökön este a nagyerdei Dobos-pavillon-
ban tart előadást.

— Egy asszony kalandja. Weinstock
Mór s.-ujhelyi lakos elhatározta, hogy beteg

feleségét Karlsbadba küldi. Elkísérte az ass-
zonyt Budapestig, adott neki hatvan forint-
ot s figyelmeztette, hogy Karlsbadban egy
jó ismerőse, Margulesz krakói kereskedő fogja
várni a pályaudvaron. Weinstockné, a ki még
soha sem volt idegenben s igen gyámoltalan
teremtés, nagyon megijedt, a mikor
Karlsbadba érve, nem találta Marguleszt a
perronon. Ide-oda járkált, keresgélte, a mi fel-
tűnt két hordárnak. Megkérdezték az asszonyt,
kit keres.

— Margulesz kereskedőt.

— Ismerjük, majd elkísérjük oda.

Az asszony gyanútlanul követte a két
hordárt, a kik egy zugutczába fordultak vele
s bevezették egyik házba.

— Itt lakik Margulesz, — mondták
neki.

Bementek egy lakásba, amely valószí-
nűleg az egyik hordaré volt. Bezárták az
asszonyt s kényszerítették, hogy aliatószert
vegyen be. A tehetetlen nőtől aztán elra-
bolták a hatvan forintját. Amikor felébredt,
kényörgött, hogy bocsássák szabadon, de a
két ember megverte s két napig tartotta
fogságban étlen-szomjan. Végre kocsi-
ra ültették az elgyengült asszonyt, kivitték a
pályaudvarra, váltottak neki egy Prágáig
szóló jegyet s el nem mozdultak mellőle ad-
dig, míg a vonat el nem indult. Weinstockné
egy krajczár nélkül érkezett meg az idegen
városba, ahol egy urileány könyörült meg
rája, aki jegyet váltott neki Budapestig. A
megkínzott asszony a fővárosba érkezve, ki-
ment Ujpestre Kornfeld Mór pékhez, aki
rokona. Férjét értesítette arról, hogy mi
történt vele. Weinstock Mór rögtön Buda-
pestre utazott s innen írta meg sátoralja-
ujhelyi rokonának, hogy milyen veszedelmes
kalandja volt feleségének.

x Márkus Jenő „Dréher sör-
csarnoká”-ban ma — kedden — este
Rácz Károly zenekara tart zeneestélyt.
Kellemes nyári kert. Frissen esapolt korona-
és a la pilseni sör.

x Az első debreczeni fésűgyár. Gyönyörű
mintagyűjteményt volt alkalmunk megtekinteni
a debreczeni első fésűgyár összeállításából és
elfogultság nélkül szép jövőt jósolunk ez ujon-
nan létesített vállalatnak. Nem szorul dicséretre
azok izléses kiállítása és csak hazai iparunk ér-
dekében kívánunk szolgálatot teljesíteni, ha ke-
reskedőink figyelmét — kik e cikkekért mil-
liókat voltak eddig kénytelenek külföldre ki-
vinni — ez uton hívjuk fel támogatásra s hinni
akarjuk, hogy a fiatal, törekvő vállalat képes
lænd a legmesszebb menő igényeket is kielégi-
teni. Mint értesülünk különben, tulajdonosa to-
vább fejleszteni szándékozik kitűnő nyers anya-
gunkat feldolgozó telepét, a mennyiben halcsont,
szobadiszek, férföltöny-gombok, inggombok
vadász- és játékkürtök, cipőhuzók, csutorák s
más egyéb szaruból előállítható tárgyak feldol-
gozására szükséges gépberendezések megszer-
zésére már lépéseket tett.

— A falusi kis leány Debreczenben
Megnyerő arcu, tetszetős kis leány vetődött
be Debreczenbe Sáránról. Soha sem volt
még tul a faluja határan.

Méltó volt hát meglepetése, mikor
meglátta a szépen fejlődő Debreczent, mely-
nek utcái — legalább a nagyobb utcáké —
nem oly hepe-hupás, mint az ő falu-
jában.

Sétálgatása közben a főpostához érke-
zik. Itt eszébe jut, hogy egy levelet kell
feladnia Budapestre levő fivérének. Bemegy
hát a hivatalba s oda szól a postatisztnek:

— Tessék adni erre a levélre egy tiz
filléres bélyeget.

A postatiszt előzékenyen teljesíti a szép
leány kérelmét, majd átveszi tőle a levelet,
miközben megjegyzi:

— Ez a levél nehéz! Még egy tiz fil-
lérés bélyeget kell ráragasztani. Ott a másik
ablaknál vehet!

A leány megvásárolja a bélyeget
s megint odanyújtja a levelet a posta-
tisztnek.

— Még egy bélyeg kell rá! —
mondja ez.

A leány ily módon megvásárolgat vagy tíz darab bélyeget s a postatiszt akkor veszi észre, hogy azért nem elegendő a bélyeg, mert a falusi kis leány nem egymás mellé, hanem egymásra ragasztotta őket.

— **A román király és a csár.** Károly román király életéből érdekes adatokat közöl most egy német nyelven megjelent munka melyet egy szemtanu irt, ki igen közel áll román udvarhoz.

A könyv elején elmondja a szerző, hogy II. Sándor csár Románia fejedelmétől, aki a török háboruban vele harcolt, Bessarabia átengedését követelte. A pétervári téli palotában a diplomáciai testület fogadásánál II. Sándor csár e szavakkal támadt Romániának szintén jelenlevő képviselőjére, Ghika tábornokra:

— Azt gondoltam, hogy Románia hálas lesz a rendkívüli szolgálatokért, melyeket Oroszország tett neki és a vérért, melyet érte ontott; de úgy látszik, nagyon hamar elfelejtette.

És amikor aztán a császárné néhány szót szólt Ghikával, a csár intett neki, hogy szakítsa félbe a beszélgetést s azután tüntetőleg karját nyújtotta neki s egy másik terembe vezette. De a hatalmas czártól nem ijedt meg a kis Románia fejedelme és mikor Pétervárról nyíltan azzal fenyegetőztek, hogy lefegyverezik a román hadsereget, Károly fejedelem követelvével ezt az üzenetet küldte Gorcsakov hercegnek:

— Egy hadsereget, mely II. Sándor szemeláttára küzdött, meg lehet semmisíteni, de lefegyverezni nem lehet.

Erre aztán az oroszok is más hangon kezdtek beszélgetni.

x **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytárczát, sakk, dominó, sétatob, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önműködő zárral, valamint mindennemű dohányzó eszközöket, — tajtépipák, szipkák, szárazak rendkívül nagy választékban kaphatók Schwartz Daniel dohányzó-eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

A chilfener.

Debreczen, július 17.

Mi a manó szó lehet ez, kérdezi az olvasó, méltó meglepetéssel. Hát az bizonyos, hogy ez idegen szó. Magyar értelemben véve, csalásból élő pénzfelváltó. Elmegy az efféle például az utcán áruló asszonyhoz, vásárol tőle s mikor megvett valamit, odanyújt neki egy tízest vagy ötöst, hogy fogja ki belőle a vételárt. Az asszony, ki a kötőjében tartja pénzét, hozzáfog a váltáshoz s a csaló a visszajáró összeget jobb kezébe olvastatja az asszonynyal. Mikor aztán a pénzt márkában tartja, ekkor balkezelével benyul a zsebébe s kivieszi a vételárt, hirtelen visszadobja az asszony pénzét a köténybe azzal, hogy nem emeli ő azt a sok apró pénzt, de már ekkor három vagy öt korona a chilfenernek ott marad az összefogott három ujja között. E spekulációt persze az asszony nem igen veszi észre, csak mikor hazament, akkor látja, hogy bár mindent eladott, mégis nincs semmi nyeresége, sőt sokszor veszteséget tapasztal.

Nemesak az utcákon, de boltokban is megfordulnak az efféle csalók. A boltokban rendszeren a pénztáros kisasszonyokat rövidítik meg. E ravasz fufanggal kiesztelt manipulációról különben sokat beszélhetnének a mészárosok, hentesek, a kereskedők és a terményt behozó földművelők is, kiket szintén többször becsaptak már. Az utóbbiakat oly fufanggal, hogy a vételáron felül is megveszik terményét azért, hogy megeshassák. És ez rendszeren sikerül is nekik a következő módszerrel:

A vételárt a chilfener kiszámíttatja a földművelővel és az összeget az udvar valamelyik sarkában rakja le neki a földre 2—3, vagy 5 forintos csomagokban. Megolvastatja vele a csomagot s ismét visszarakatja régi helyére a földre. A földműves elismeri, hogy megvan a pénz. Ekkor kivéteti a pénzes

zacsokját, melyet az ember két kézzel tart. A chilfener csomó után csomó pénzt felveszen és beteszi a pénzt a zacsokba, de az idő alatt harmadrészt eltulajdonítja, még pedig olyformán, hogy két keze sebes mozgásával rakja a pénzt, de az egyik kezéből fölvevett összeget nem teszi a zacsokba. Mikor a műtétnek vége van, bekötteti vele a zacsokot s még ő figyelmezteti, hogy vigyázzon a pénzére, nehogy valaki megzsebelje.

A földműves örül a jó vásárnak s szerkerére kapva, siet hazafelé. Otthon aztán meglepetve látja, hogy a jó vásárlás után alig kapott valami pénzt a vászonzacsokja. Nekiesnek feleségétől a számlálásnak, de hiába olvasgatják, az derül ki, hogy az atyafit husz-harmincz forint erejéig becsapták. Tehát sokkal olcsóbban adta el terményét, mint ha a malomnak, vagy tisztességes kereskedőnek adta volna el.

1896 ban egy ily chilfener tartózkodott már Debreczenben, ki hosszabb ideig üzte manipulációit. Ez a jeles orosság a Dovidl volt, a ki különösen a mészárosokra és hentesekre vetette ki hálóját.

Végre is rajtavesztett a haszonhajtó pénzváltáson. A mészárosok elfogatták a csalót, kit Boczkó Sámuel főkapitány egyszer és mindenkorra kitiltott a városból és illetőségi helyére tolonczoltatta.

Négy év óta — a kitiltás daczára — többször megfordult itt ez a jeles firma, míg ismét hurokra nem került és a helybeli bűnügyi osztály által nyolcz napi elzárással és hazatolonczolással büntetett.

Bizonyára bosszúból vagy hogy más is az ő sorsára jusson, Nagy-Mihályról egy Brettermann Lipót nevű és Munkácsról egy Matessz névre hallgató egyént, — állítólagos zöldségkereskedőket — beszélt rá a Debreczenbe jövetelre.

Ezek kaptak a rózsás színű ajánlaton. Eljöttek és egyuttal hoztak magukkal egy uri ruhába bujtatott lengyelországi származású zsebtolvajt. A jeles firmákat nagy örömmel fogadták a „benszülött” körmösök és vitték is a néptömeg közé, hogy működésüket megkezdjék. A felállított rendőrsztrókat pedig egyik-másik benszülött tolvaj ez idő alatt szóval tartja, vagy ártatlan arczczal figyelmezteti valamire, hogy a helyzettel még ismeretlen tolvajok annál békeségesebben operálhassanak.

Ezt a titkot pedig egy — az üzletből kizárt — tag árulta el.

A bűnügyi osztály nagyon helyesen tenné, ha polgári ruhákba öltöztetett rendőrökkel utána nézetne e kompániának, sőt azt is megtehetné, — mint az angol rendőrségnél, — hogy a rendőr felesége által vezetett né nyomra magát.

Egyébiránt a bűnügyi osztályra bizzuk, hogy miképen járjon el intézkedésében. Fődolog, hogy e kártékony férgektől a város minél előbb megtisztuljon.

(—r.)

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Elhunyt tárnokmester.

Budapest, július 17. Kálózon Zichy Ferraris tárnokmester kilenczvenéves korában meghalt.

A bolgár fejedelem Párisban.

Páris, jul. 17. A bolgár fejedelem meglátogatta Loubet elnököt, ki a látogatást viszonzta.

A kínai forradalom.

— Legujabb távirat. —

London, július 17. Niucsvangban a boxerek támadásra gyűlnek

össze az oroszok ellen. A rettegés kitört a lakosság között s menekül ki-ki, a merre tud.

KÖZGAZDASÁG.

A bor kezelése.

(Folytatás.)

Különös gondot kell fordítani a bor kezelésénél a hordók gyakori feltöltögetésére. Minden fejtés után mutatkozik egy kis apadás, a melyet hasonló minőségű borral kell két hetenkint, szárazabb pinczében hetenkint pótolni. A borfeltöltésnek legegyszerűbb és legjobb módja az, hogy tökéletesen tiszta üveglopóba felszivott bort bocsatunk a bor felszínére mindaddig, míg hordó színig megtelik s azután a hordót ismét jól beakonazzuk. A feltöltögetésre használjunk mindig jó és inkább ó, mint új bort. A feltöltögetés elmulasztása megbünteti a hanyag gazdát, bora megvirágosodik, napról-napra gyengébb lesz s nem gondozva, teljesen el is romlik.

A kisebb szőlősgazdák ezen egyszerű borkezelést saját maguk és borvidékük jó hírneve érdekében tartoznak megtenni. Ehhez nem kell egyéb, mint:

1. jól megérett és egészséges szőlő,
2. a must okszerű szűrése,
3. tiszta edények,
4. a must hibátlan kierjesztése,
5. az első évben 3—4 fejtés.
6. a hordóknak színig való feltöltögetése.

8. A bor teljes kifejlődése.

Minden borkezelő jól tudja, hogy az óbor ize, zamata s illata különbözik az új borétól; ezen változás okát könnyen megértjük, ha meggondoljuk, hogy a fiatal borból a fejtések alatt a szénsav elillan, a bor üledéket rak le, tehát anyagok válnak ki belőle s ez által a bor ize szelidebb, simább lesz. Vannak a bornak oly részei is, melyek a levegővel való érintkezés folytán kellemes izű, zamatos anyaggá változnak. Ezen változás egyik bornál 2—3, másiknál 4—5 év múlva áll be. A bor tehát akkor lesz legteljesebb és legjobb, ha az már a levegővel érintkezve, többé meg nem homályosul, kristály tiszta, tükröző marad és zamatos ize a legnagyobb mértékben kifejlődött.

Vizsont azonban, ha a bort évek hosszu során át hordóban tartjuk, bizonyos időn túl az többé már nem javul, hanem elvénu, zamatjából veszít és illatos, nemes alkatrésze eltűnik.

A mint tehát a bor teljes érettségi fokát elérte, vagy el kell azt adni, vagy ha magunk számára akarjuk azt eltartani, palackokra kell fejteni, jól bedugaszolni, esetleg az üveg száját és nyakát megolvastott fehér szurokba mártani s a pinczében fektetve eltenni.

(Folyt. köv.)

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, július 17.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza minőség 77	6.15 — 6.50
„ „ 78	6.30 — 6.60
„ „ 79	6.40 — 6.65
„ „ 80	6.50 — 6.70
Rozs „ 71/72	5.55 — 5.60
Árpa uj	5.25 — 5.30
„ (jobb)	— — — — —
Zab	4.80 — 4.90
„ prima	— — — — —
Tengeri	5.90 — 6. —
Köles	— — — — —
Napraforgó mag	— — — — —
Bükköny	— — — — —
Lóhere	— — — — —
Lucerna	— — — — —
Pogácsa napraforgó	— — — — —
„ tökmag	— — — — —
Bab (fehér).	— — — — —

KÜLÖNFÉLÉK.

* Egy francia generális játékadósságai. Érdekes pörrel foglalkozott a napokban a Szajna melletti polgári bíróság. — Ugyanis a cauteret-i kaszinó egyik alkalmazottja nacionalista D. Jacquy tábornokot, Landes képviselőjét, 10,000 frankért bepörölte. Még 1897. szeptember havában az akkor még tényleges szolgálatban levő tábornok többször játszott a kaszinóban s rengeteg összeget vesztett. Egy este szintén sokat vesztett s ekkor a kaszinó pénztárosától 10,000 frankot kért kölcsön. Rouet pénztárnok átadta neki az összeget s a tábornok erre 17,000 frankot nyert. Másnap a tábornok elhagyta Cauteret t a nélkül, hogy adósságát megfizette volna. Mai napig sem fizette vissza, s ezért azután a pénztárnok bepörölte. Érdekesek azok a levelek, melyeket a tábornok a három év alatt Rouet-hoz intézett, hogy vigasztalja és fenyegetse. Mikor Rouet először figyelmeztette, azt írta, hogy addig nem fizethet, míg partnere a 17,000 frankot meg nem fizeti. Készpénzben nem kapott semmit s nem is tudja, hol lakik partnere. Panaszkodott, hogy egy fillérje sincs s hogy nem akar most újabb adósságot csinálni, hogy a régit megfizesse. Különben azt hiszi, hogy majd nagyobb összegű kölcsönt vesz föl. Mikor azután a pénztárnok azt írta egyszer, hogy részletfizetésekkel is megelégszik, nagyon goromba lett a tábornok. Ha bepörli — írja levelében — azt mondja majd, hogy az játékadósság, a játékadósságot pedig nem kell megfizetni. S a törvényszék előtt tényleg ezt vallotta a tábornok. Ő egy fillért sem fizet. — mondotta a bírónak. A törvényszék ugyan még nem hozott ítéletet ez ügyben, de a publikum már ítélte a tábornok-képviselőről.

* Egy miniszterelnök életéből. Giuseppe Saracco, az új olasz miniszterelnök igen érdekes ember, kiről most jellemző apróságot elevenítenek fel. A piemonti tartományban született s szülővárosának: Acquinak sok éven át polgármestere volt. Polgármestersége idejében, a hatvanas években az olasz városok legtöbbje szobrot emelt Camillo Cavournak, az olasz birodalom megalkotójának. Acqui város polgársága is hasonlóképen akart eszelekedni s ezért a polgármesterhez fordultak, hogy hirdessen pályázatot a szoborra. A takarékos polgármester azonban lehetőleg kimélni akarta a város pénzét s ezért másként eszelekedett. Végig kutatta az összes szobrászok műterméit, míg az egyiknél megtalálta az államférfi szobrát, mely egy kissé el volt hibázva s ezért a szobor megrendelői nem vették át. Ezt a szobrot Saracco olcsó pénzért megvette s diadalmenetben Acquiba vitette. Mostan, hogy a leleplezés ünnepének költéségeit is megtakarítsa, kora hajnalban fölkel s néhány emberével fölállította a szobrot. Mire a városka polgárai fölkeltek, a szobor már ott díszelgett a város főterén.

RÖPPENTYŰK.

* Uj fekvőség. Egyik helybeli pénztintézetnél az aratás előtt „egy kis aratási költség”-re szánt kölcsönt akart fölvenni egy vidéki atyafi. A tisztviselő kérde tőle:

— Hát aztán van-e otthon valami kis fekvősége?

— Van bizony instálom, a feleségem három hónap óta fekszik!

* Az iskolából. Uj tanítót választottak a községbe az elhunyt tanító helyett. Mikor az új tanító először ment be új tanítványai közé: egyes kérdéseket tett fel a nebulókhöz. A többek között egyiktől azt kérdezte:

— Mondd csak, kis fiam, ki tanít benneteket az iskolában?

— A tanító ur!

— Jól van! — De hát azokat, a kik meghalnak s a másvilágra mennek, ki tanítja?

— Király tanító ur! Ő is meghalt s utánok ment!

* Katonákról. A főhadnagy ur reákiált reggel a privadinerjére: — Hát te számár miért nem költöttél fel engem 7 órakor?

— Kérem átoson főhadnagy ur! — ippeg akkor tetszett almában a kellnyernek kiáltani: „formás órsít!” — Hát gondoltam, csak megvárom, míg a főhadnagy ur megeszi!

REGÉNY.

A „Világ Szíve”.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

41.

— Ime, így fognak megtalálni, — szolt a sennor és talpra ugrott. — Hallja ön, Ignatio? A kutyák megtalálták a nyomunkat. Merrefelé viszen az utunk, lady?

— A folyó partjai mellett.

— Akkor menjünk tovább a vízben, — felelé a sennor — más nem marad hátra, mert ott a kutyák nem tudnak kinyomozni.

Innen kezdve tehát a folyó medrében gázoltunk tovább, a mily gyorsan csak a kövek és Zibalbay gyengesége miatt lehetett.

A folyó szerenesére nem volt se széles, se nagyon mély, néha azonban mégis alig tudtunk az árban megállni, két izben pedig, nem akarván lábunkat a partra tenni, kénytelenek voltunk egy-egy mélyebb helyen átuszni, a mit nem minden aggodalom nélkül tettünk meg, mert volt okunk rá félni, hogy alligatorok tanyáznak azokon a helyeken.

Egy óránál valamivel több ideig haladtunk így a folyamban, midőn Maya egyszerre csak megállott s tudtukra adta, hogyha el akarunk jutni a romokhoz, melyek közt tanyáztak, ki kell szállanunk a vízből s az erdőbe hatolnunk.

Ekkorra már ugyancsak ki voltunk merülve, sőt a vén indián, Zibalbay, ha nem ezipeljük vala, nem tudott volna már egy mértőfölyire sem menni, ezért hát nem néztük a veszélyt, mely abból származhatik, hogy partra lépünk, hanem csak azt, hogy pihenő helyünk közel van s esélyt is találunk ott, nem gondolkoztunk sokat, hanem nekivágtunk a sűrűségnek.

Nem tovább, mint háromszáz lépésnyire a folyó partjaitól egy fákkal benőtt fensikra jutottunk, melyeknek törzsei közt nagy tömeg faragott követ pillantottunk meg.

— Ez az a hely, — szolt Zibalbay. — Nézzétek, ott vannak a templom falai és ez itt a felvezető lépcső. Nagy elővigyázattal mentünk fel rajta, mert igen veszélyes volt a felkapaszkodás. Zibalbayt Melas vitte széles hátán, mert a vén indián oly gyenge volt, hogy más módon nem tudott volna felmenni.

A lépcsőzet három részből állott, melyek közül az alsó teljesen romba volt dűlve. A lépcsőzet tetején a bejáró felett óriási kőhasáb feküdt. Hosszusága lehetett hatvan, szélessége husz láb s egész felülete idegen bálványok képével volt borítva. Ez a kőtömeg száz tonnás kőóriás — talán valami földrendés által elmozdítva helyéről — oly lazán látszott talapzatán állani, hogy az ember azt hihette volna, rögtön lezuhan. — Mikor azonban jobban megnéztük, láttuk, hogy egy a lépcsőzet tetejéből kinőtt óriási fának három, négy vastag ága tartja alátámasztva és óvja meg a lebillenéstől.

A lépcső tetején levő terrasznak tulsó felén állott a romokba dűlt templom, hosszú egyemeletnyi épület, melynek vízszintes fedélzetén pálmák és bokrok tenyésztek.

Áthaladva a templom középső bejáratán, Maya egy kőbe faragott, kígyókkal díszített terembe vezetett, melynek padlóján hamu és kiégett tűz nyoma látszottak.

A sarokban egy csomó mindenféle holmi hevert, kendővel leborítva. Maya hamarosan kitakarta. Volt ott egyebek között

egy agyag főzfazék, egy rézfejse, ugyanugy megmunkálva, mint az a macheta, melylyel a sennor don Josét megölte, két különös formájú fuvócső a hozzávaló mérgezett nyilakkal s végül szárított húst, magvakat és cuca-golyócskákat tartalmazó esomagok.

— Érintetlenül áll minden, — szolt Maya, — most hát lássunk az evéshez, hogy erőt gyűjtsünk, ha netalán veszélylyel kellend szembenéznünk.

Mig gondokkal terhesen falatoztunk a szárított husból, a sennor megszólított s megemlíté, hogy üldözöink talán abba is hagytak már az utánunk való nyomozással.

— Nem ismeri akkor ön azokat az embereket, — felelé, — nekik már csak a saját biztonságuk kedvéért is, török-szakad fel kell kutatniok minket, azonkívül don Pedrot bizonyosan a fiáért való bosszuvágy is sarkalja. Egyedüli reményünk az lehet, hogy a víz tévutra vezeti a kutyákat, vagy pedig hogy ha fel is találják a helyet, hol a partra léptünk, a nap heve elpárologtatta nyomaink szagát. Félek azonban, hogy nem így fog történni, mert a talaj egészen nedves a fák árnyékának miatta.

— Akkor hát mit tanácsol, mit tegyünk? — kérde. — Ujra utnak induljunk, vagy itt maradjunk?

— Itt kell maradnunk, sennor, mert nem tudunk tovább menni, ha csak az öreg indiánt és lányát itt nem hagyjuk. Azonkívül az erdőben mihamar erőt vesznek rajtunk, itt legalább küzdve halhatunk meg. Készüljünk el a legrosszabbra is, sennor.

— Hogyan készüljünk el, mikor machetákon és indián fuvócsöveken kívül semmink sincs, amivel harcolhatnánk? — kérde. — Lőporunk a szaruban csupa víz s a gyutacs is esütörtököt mondana. Hiszen ha most megtámadnak, halálunk több, mint bizonyos.

— Legalább is úgy látszik, — mondam — mégis ha az Urnak úgy tetszik, életben maradhatunk. Kő van ott kinn elég, rakjunk össze egy esomót a lépcső tetején, talán ha alágurítjuk őket a lépcsőn, megölhetünk egy párat ellenségeink közül.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

„MARGIT” GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitiűnő hatású a légutak s tüdő hurutos állapotainál, különösen szívós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-víz” megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni töle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál, a kő- és homokképződés eseteiben, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosainál, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszívesebben használják, előnyt adnak a „Margit”-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek föltt.

Mint ivóvíz

kiváló ivószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványviznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Zongora-hangolás és javítás. x x x x

Több oldalról nyilvánult óhajnak megfelelően, Debreczenben ipar-jogot váltottam és működésemet megkezdttem. Elvállalok nemcsak **zongora-hangolást**, hanem minden szakmába vágó javításokat, u. m. **hurrozást, csontozást, bőrözést** stb. jutányos áron.

Az általam elvállalt munka jóságáról e téren 35 éves sikeres működésem és ez idő alatt szerzett ország-szerte ismert jó hírnevem nyújt kezességet.

Tisztelettel **Vachter Ignác**,
okl. zongora-készítő és hangoló.

— Lakásom: Darabos-utca 3 ik szám. —

Pártoljuk a hazai ipart!

Első debreczeni fésűgyár

Kandia-utca 15. szám.

Ajánlja a legjobb ökor- és bivalyszaruból készített fésűiből dusan berendezett raktárát a n. é. közönség szíves megtekintésére.

Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosab áruk mellett.

Ismét eladóknak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — a gépkezelésben teljesen jártas — magyar illetőségű szakember azonnali alkalmazást nyer.

Elsőrendű hazai szakerőktől!

Ökor- és bivalyszarvak a legmagasabb napi áron megvásároltának.

Olcsóbb és tartósabb az öntvényeknél.

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, masszázs, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdővad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóvadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos Dr. Neubauer Lajos. Posta és távirat állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál.

a fürdőigazgatóság
Iglófürdőben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Egy arany óra	Pincze,	Eladó	Takaréktűhely
láncostól, továbbá egy kö-zépnagyságu Wertheim-kassza eladó. — Ertekezhetni a kiadóhivatalban. 23.	mely üveges borok be-raktározására igen alkal-mas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Ér-tekezhetni ugyanott.	egy hosszú, fiókos író-asztal, iroda számára. Ér-tekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai papirkereskedésben.	keveset használt, Kossuth-utca 13. sz. háznál, igen jutányos áron eladó.

8159.
1900.

Árverési hirdetmény.

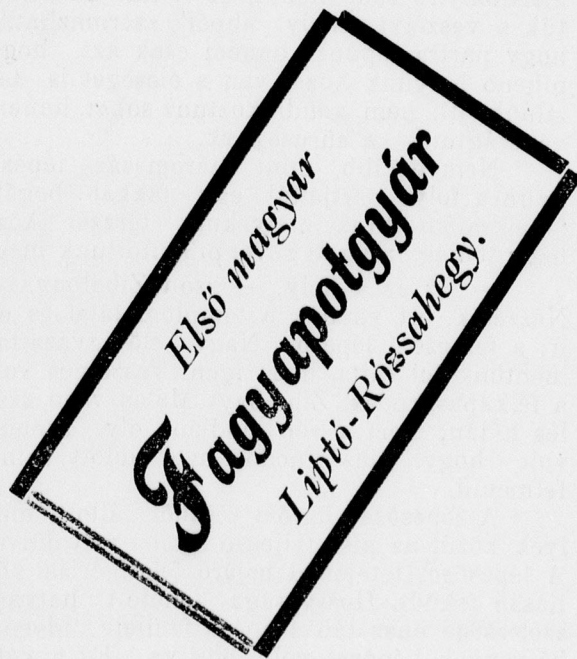
A város tulajdonát képező Pusztá-Pacson fekvő Tolvaj, Szekeres- és Kiss István-féle, együtt 59 hold területű vacáns kaszáló, az 1900. év október 1-től 1903. évi október hó 1-ig terjedő három évre a f. 1900. év augusztus hó 8-án d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adadni fog.

Kikiáltási ár 360 (háromszáz-hatvan) korona, melynek 10%-át tartoznak árverelni szándékozók készpénzben, bantpénzül az árve-relő bizottság kezéhez letenni.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál megtekinthetők.

Debreczen, 1900. július hó 9.

A városi tanács.

HEYDEN TÁPANYAGA

(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt fehérnye, mely az emésztési szervektől függetlenül kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló

gyengélkedők, gyermekek, szoptató nők, vérszegény, lábadozó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségénél.

Étvágygerjesztő.

Kapható gyógyszerárak és gyógyárú-üzletekben.

— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

Mindenki tud

magának könnyű, tisztességes módon egy ügynökség átvételével nagy mellékjövödelmet szerezni. Szakismeret nem szükséges. Ajánlatok „W. W. 6153,” jelzéssel Mosse Rudol Bécs, I., Seilerstätte 2. küldendők.

Árlejtési hirdetés

kenyér- és hus-szállításra.

A debreczeni ev. ref. főiskolai tápintézet részére az 1900—1903 ig terjedő, egymásután következő három iskolai évre a szükséges kenyér és marhahus szállítására árlejtés hirdettetik.

A szállítandó kenyér és hus mennyiségére nézve tájékozást nyújt az a körülmény, hogy az elmúlt iskolai évi kenyér-szükséglet 45,291 kilogramm, a marhahus szükséglet pedig 22,312 kilogramm volt.

A kenyér a helybeli István-gőzmalom-társulat örleményei között 6-os számú lisztből állítandó elő s árara nézve is azon 6 os számú liszt ára szolgál számítási alapul. — Ennélfogva jelen árlejtésnél pályázók azt tartoznak világosan és félremagyarázhatlanul ajánlataikban nyilvánítani, hogy a megnevezett lisztnek István-gőzmalmi hivatalos árjegyzék szerinti mindenkorin árából hány százalék engedménnyel hajlandók a kenyeret szállítani.

Mindkét szállításra vonatkozólag a kö-tendő szerződés részletes feltételei a főiskolai háznagyi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők; szóbeli felvilágosítás pedig a tápintézeti bizottság elnökétől, dr. Gulyás István tanártól (lakik: Hajó-utca 8. sz. a.) nyerhető.

A szállításra vállalkozók zárt ajánlataikat megfelelő óvadékkal együtt f. évi augusztus hó 1. napjáig a főiskolai háznagyi hivatalban adják be; a beérkezett ajánlatok felett a főiskolai gazdasági tanács szabadon határoz.

Debreczen, 1900. július hó 13.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos,
a kollégium helyi gondnoka.

Hirdetések

a legjutányosabb áron felvételnek
kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.